

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

**Raemond, Florimond de
Coloniae Agrippinae, 1655**

VI. De Osiandrianis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Comitatus Mansfeldici Superintendens constitueretur Maior, hi enim ægrè ferentes contrariæ sectæ hominem sibi proponi, protestati sunt, & cum ad purgandum sese contra Amsdorffij librum compulerunt ille eam purgationem adhibuit ut iniuriam factâ ostenderet ab Amsdorffio sibi, quippe docenti, id quod Lutherus de bonis operibus docuisset. Amsdorffius e contra cum Flaccianis contra Maiorē responsum edidit tale: *Dico ego Nic. Amsdorffius: Quisquis docet quod bona opera sint necessaria ad salutem is Pelagianus est, & apostata & abnegator Christi &c. Itaque Compater meus Doctor Georg. Maier, Spiritum habet papisticum, sensum & animum &c. (a)* Nihilominus Maior impetritus Bonorum operum necessitatem porrexit urgere, & irritatus adversarios bonorum operum in Concionibus appellavit *Indoctos, imperitos, indignos ministerio ecclesiastico, dignos vero agazonum officio & qui tabulis asinorum malorumque Romani Pontificis expurgandis destarentur.* Monitus hanc ob bilem mansuete respondit se revocaturum, sed ab Illustribus personis confirmatus in proposito, nihil præstitit, quin librum de Conversione Pauli scribens in eum omnia præsidia sui dogmatis congestit, qui mox Lipsiæ excusus est invitissimis Flaccianis Anno 1552. exeunte, & sequente ineunte, quo cum Albertus Mansfeldensis exul restitueretur, is Maiorem in exilium factione Flaccianorum eiecit, qui VVittebergam confugit, & Erasmus Sarcerius ei in officio Jslerbij secessit, sub quo An. 1554. Synodus eoastra, in quo Maiorista oppressi sunt, inter quos Stephanus Agricola vir eruditus cum esset, videns iniquitatem Lutherici spiritus, caput turbatum in Ecclesiâ Catholice suum humilior factus recitavit, opera Michaelis Sidonij & Julij Pflugij Episcopi Naumburgensis. At inter Apostaticos viros bellum magis magisque incruduit famosis scriptis adversum se confligentibus, donec Maior An. 1558. aliquantum cedens importunitati verbalem palinodiam conferisset, qua animus de bonorum operum necessitate & iustificatione Catholicis fere parem retinuit. Verum ille Adiphonisti & Melancthonici mollibusque Lutheranis satisfecit quidem illa sua palinodia, Flacciani vero quæ eum hypocriticos crimine suspectum habebant, non satisfecit quod cum Maior advertebat rel quom bibis contentæ hæcæus in eos effudit, tanta vehementia, ut Mancelius, eum instabatidi canis ierere & mordere dicat. Sane Flaccium vocat *Maior Facem, tubam, Ducem caputq;*

horribilis distractionis inter Lutheranos, Simonè Gracærum fraudum artificem, hominem sceleratum, ambitiosum &c. Similes vero ei esse, qui eum sequantur. Hoc vèro perflati Flacciani in bellum iterum consurrexerunt An. 1565. quod neque cum morte Maioris extingui potuit. Maioris causam tuebantur VVittebergenses, & Lipsienses, & Augusti Ducis subditi prædicantes; Flaccianos vero Saxonis Vinariensis subditi & Civitates muleæ per Germaniam, qui omnes lanceis & telis, è Scriptura & Lutheri scriptis, assumptis configebant, & se configebant, & stercorebus se impetebant ex simeto Lutheri copiose arcepto. Demum etiam Ducem Saxonie Consilio ad Colloquium aliquod publicum, lis relata fuit. Id Altenburgum Misnia Urbem indidit est. Istic Juris Consulti ex utraque parte tres, & sex utrimque Theologi evocati adfuerunt, qui præfidente initar Pontificis Joanne Guilielmo Duce Saxonie 21. Octobris Colloquium id orti sunt, & per menses aliquot in seq. annum 1569. protraxerunt, eo successu, quo solent hæreticorum æcephalæ Synodi devenire, nempe ut pro futura peior fieret scissura. Itaque Maior senio laboribus, & calūnijs fatiscens An. 1570. titulo Testamenti librum emittens, suam de Justificatione sententiam expressit & non multo post Anno 1574. VVittebergæ decessit vivus mortuusq; a Flaccianis vexatus. (a)

VI. Andreas Osiander Lutheri itidem discipulus, Guntzenhusij non procul Norimbergæ patre fabro ferrario natus An. 1495. (b) novam & ipse sectam è Lutheranâ, suam sub incudem hæreticam proculdit, quæ ab eo *Osiandriana* appellata fuit. Hic alter Enoch videri ac haberi voluit, ut Lindanus scribit; & in suggestu ense lateri accincto Thraalonicè se ostentabat. Tribus A A A pio symbolo ferere utebatur, quibus ille triplicium hæreticorum, Lutheranorum, Zuinglianorum & Anabaptistarum oppugnationem designabat. Primum A. Deum designabat, qui Germanica lingua *Ulmächti* dicitur. Secundum, famosum illum Ducem Albertum, de quo sequenti libro. Tertium, Carnificem eius Adamum nomine. Nonnulli, teste Schlusserburgio, (c) Judæum fuisse dicunt. Homo fuit vultu distorto & truculento ingenio tamen valido. Latine Græcè & Hebraicè doctus, ad famam aliquam. Corruptus est Lutheri hæresibus VVittebergæ inter primos Norimbergæ An. 1522. mense Febr. ad D. Laurentij eloquentiam Lutheranam iussus profiteri

a Vlenberg in Vita Maioris &c. b Vlenberg. in Vita Osiandri. c Lib. de hæres.

teri concionibus Dominica Sexagesimæ zizania prima 27. Februarij cepit seminare pro tritico quo & seq. Anno ibidem Albertum Brandeburgicum Ordinis Teutonici per Borussia Magistrum, ob comitia præsentem Noribergæ corrupit. denique & Anno 1514. Urbem ad mutandam religionem veterem impulit. (a) In eo exquirendo omnes ingenij nervos intendit, *utrum Corpus Christi, quod in communione accipitur, ut corruptibile sumatur. Aiebat enim victimam ibi esse sacrificio oblatam. Necessè ergo esse ut patiatur, & corpus illud quod passurum erat manducetur.* Sed, quum mors Christi corpus non amolius attingat, quid, quæso, attinet disputare utrum sit corruptibile? Cui quum in Cruce nullum os fractum aut comminatum sit, ut Mosaico illi simile esset Paschali agno; quanto magis in sacrificio altaris idem manebit integrum, quippe quod Eucharistia est seu gratiarum actio, in memoriam mortis eius, sub speciebus non cruentis. Corpus Christi in Eucharistia tale omnino est quæle extra eam, excepto loco eiusque circumstantijs. Quod ut ante passionem fuit impassibile, ita quoque in Eucharistia tunc fuit impassibile &c. Si tribus illis diebus quibus anima Christi ad infernum descendit, sacerdos aliquis consecrasset, corpus examine sub speciebus panis fuisse reperi tum ita ut erat à Judæis male habitum & lacera tum, atque etiam ex sanguine, supposito quod eo sepultum corpus denudatum fuit: & eadem stante suppositione, sub utriusque speciebus solus fuisset sanguis, sine ulla corporis concomitantia. At post gloriosam corporis resurrectionem, tale idem corpus est in facie Eucharistia, plenum suo sanguine, ab anima vivificatum, & divinitate sustentatum: quemadmodum etiam sanguis in calice talis est, preciosus scilicet, corpore & sanguine consociatis, impassibilis, incorruptibilis: immortalis, nec in hoc sacrificio victima illa quidquam patitur, ut impius ille homo deliraret. Cum igitur eatenus esset & ille Sacramentarius novus, merito An. 1529. ad Colloquium Marpurgense à Landgravio Philippo fuit evocatus (b) & seq. Anno Comitij Augustanis adfuit, uti & Anno Smalcaldicæ Lutheranorum Synodo, tum Colloquijs Hagenoæ Anno 1539. & seq. Anno Vormatiæ, ac 1541. Ratisbonæ celebratis, in quibus omnibus aliud est professus in hominum gratiam, quam mens & conscientia ei dictabat in articulo de Justificatione nec tamen ita se palliare valuit, quin sensa præderet, quæ ipse Lutherus Marpurgi ex fastu eius notavit. (c) Itaque (d) præcipua ei de hominis Justificatione

fuit controversia, qua vix ulla inter omnes maioris est ponderis, quam ille à Lutero discussam, ab Augustana tamen Confessione non satis clare explicatam aiebat, quindecim diversas opiniones sibi invicem repugnantes, à Lutheri tamen ac Melancthonis discipulis defensas adducens; quas si explicare omnes velim, rem plenam fastidij sim aggressurus, ac vix disputationi exitum repperurus. Verbo Lutheri scripta velut Pandoræ fuerunt pyxis, è quator tamque diversæ & contrariæ inter se sententiæ evolarunt. Ex iisdem Joachimus Vestphalus & Joannes Vigandus inter alios hunc errorem luxerunt, *Non posse nos iustificari sanguine Christi qui in Cruce effusus & in terra corruptus fuit.* In quo illi quum stoliditatem tum impietatem suam produnt, ac verissime à sapiente dictum ostendunt, *Spiritum ignorantem se ipsum decipere, & in cogitationibus suis perire.* Neque enim illud considerant, precium redemptionis esse preciosum sanguinem Filij Dei, qui certe alius esse non potest quàm is quem in passione ex omnibus membris sui corporis pro nobis effudit ipso Domino attestante in cæna; *Calix sanguinis mei qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* (e). Sed ô te impium, qui dicis, pretiosum illum sanguinem in cruce effusum, in terra computruisse! An ignoras, sanguinem hunc cum Verbo hypostatice fuisse unitum, & omnis utpote sanctum per excellentiam (f) corruptionis expertem? Vnio enim ista, ut S. Cyrillus dicit, *nil aliud est quam quod Filius Dei nobiscum communicavit in carne & sanguine, & quia sanguis ille divinitati hypostatice fuit unitus, Christus una cum corpore & sanguine resuscitatus fuit, nec ullam sensit corruptionem.* (g) Hinc sanguis ille in Scriptura passim vocatur *Sanguis Filij Dei, caro Dei,* &c. quæ integra unâ cum suis ossibus, nervis & sanguine, est resuscitata. At si sanguis in terra computruit, sequitur profecto carnem ipsius non fuisse integram & perfectam resuscitam. Et hoc illud est quod S. Athanasius dicit, (h) *Iesum Christum in suo proprio sanguine, quem pro nobis in cruce effudit, in caelos portatum fuisse.* Idem dicunt S. Hieronymus (h), & Angelicus Catholicæ Ecclesiæ Doctor, (i) S. Thomas

a Vlenberg in Vir. Osiandri cap. 1. b Vlenberg. ibid. c Vlenberg in Vir. Osiandri cap. 1. num. 1. Schlusßburg. de Hæres. Osiand pag. 243. d Vid. lib. de Inducto Osiandrisimo, an. 1586 Et Func. de reb. Osiand. e Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. Ioan. 6. Cor. 11. Act. 20. 28. f Act. 2. v. 11. & psal. 115. 10. g S. Thom. 5. q. 2. art. 5. In cap. 9 ad Hebr. h Ad Pammach. i Tho. in 3. part. Sum. q. 54. art. 2. Innoc. 4. b. 4. demyst. Miss. cap. 20. Y 3 Aquis-

Aquinas. Contra irrationalem ergo & terribilissimam hanc hæresim, (cuius tamen defectionem vnus ex primarijs huius vrbs Calvinistis suscipere voluit) sic docet Catholica Ecclesia: *Christum D. N. & Salvatorem in resurrectione rursus assumpsisse omnem illum sanguinem sudauit, usque ad vltimum guttum quo latus eius in cruce perforatus fuit, effuderat: quo quidem sanguine Iesus Christus verus Deus & homo, nos redemit, lauit, iustificauit & saluauit.*

Docebat Osiander, hominem iustificari non sola fide, vt Lutherus vult, multo minus per fidem cum bonis operibus coniunctam, vt ex Catholicis furatus Maior; sed per iustitiam essentiali leſu Christi, in nobis habitantis, (a) quam ille doctrinam, Sleidano teste, à Luthero habere se dicebat. Et à quibusdam sic exponitur, nempe: Deum ipsum vel Christum, iuxta diuinam naturam essentialiter in nobis habitantem & impellentem ad bene operandum, esse iustitiam nostram. Et, errare eos, qui tantum in Christo quarunt iustitiam, cum ea nihil aliud sit quam vnus æternusque Dei, Patris & Filij & Spiritus S. essentia, habitans quidem in nobis & ad bonum impellens, verum ita tantum ut essentialis Dei iustitia nobis propter Christum imputeur, doneturque, quasi nostra ipsorum esset, & ex nobis orta. (b) Itaque Christum in carnatum, obediẽtem & passum facit meret causam meritoriam imputationis istius à se confictæ, quæ iustitia Dei æternâ nos iusti esse cõsemur, perinde ac si ipse Deus essemus. Hanc summam iustitiæ Osiandriam putant esse, qui Osiandri mentem conati sunt penetrare. Mihi verò dogma hoc, Callimachi somnio videtur esse obscurius. Quid enim quæso hæreticus hic intelligit per essentialẽ Christi iustitiam in nobis habitantis? Sed profecto facile credo, ipsum ne se ipsum quidem intelligere. Quomodo enim essentialis Iesu Christi iustitia in nobis habitare potest, nisi illa vel à Iesu Christo separata sit & in nos transfingrauerit, aut nisi ipse Iesus Christus in habitum quendam quo animus noster informetur, sit commutatus? quo utroque nihil est absurdius. Proprium est illud hæreticorum, vt suis se ipsi induant laqueis. At Catholici, Spiritus Sancti, qui Ecclesiam suam nunquam deserit, adiuti gratia, illud firmiter tenent, iustificari nos non per stultas eiusmodi imaginationes, sed per gratiam inherentem, quæ abundanter nobis infusa à Deo, cooperatione nostra secundum eiusdem voluntatem interueniente, sola nos Deo gratos facere potest.

Idem hic nouus Enoch, si dijs placet, Lutherum & Melanchthonem accubiabat quod ipsi Munda-

næ cuiusdam seu Aristotelicæ doctrinæ essent auctores, carnem & non spiritum sapientis quem in finem ille quædam, quasi secreta cunctisque abscondita, tenta proferebat, inter quæ etiam illud fuit; *Verbum Dei esse duplex. Externum seu prædicatum & hoc in scriptura contineri, aliud Internum, nempe ipsum Dei Filium, & hoc in mentibus nostris seminari, nempe vt supra dictum est, esse nostram Veritatem iustitiæ & cætera, quæ in nobis apparent bona. Externum verò verbum Dei, parui esse momenti, & simile, vetustus calceus in angulum protectis, (c) Homines ceteros præter Christum existentes esse imagines vel similitudines Christi Dei & Hominis, Christum autem solum esse imaginem Dei sine quo nemo potuisset esse vel fieri imago Dei: homines quosdam esse conditos ad imaginem Christi, qui nempe ipsius iustitiæ essentiali informantur, alios ad similitudinem eiusdem, qui nempe eius essentiali iustitiæ carant, sed ad laruam seu meram Christi figuram quæ ante incarnationem Dominicam Patriarchis apparuit, effigiatæ sunt. Hæc sua secreta dogmata eruebat ille ex Hebræo textu, Zelem, imago, & Demuth similitudo. Et hanc doctrinam a tempore Apostolorum asserbat, te ad neminem esse explicatam, Lutherum vidisse quidem aliquid, sed animam non intendisse serendi, aliaque huiusmodi fanda atque infanda spiritu arrogantæ congesta, in quibus potissimum nouam inauditamque iustificationem effinxit. Ob quæ Lutheranis & Augustanæ Confessionis professoribus factus est inimicissimus, & ipse vicissim eos exagitauit. Augustanam Confessionem vocando carnalem, phantasticam philosophicam, idololatricam, quæ Christum pictum & fictum doceat in regno diaboli &c. (d) Ita Osiander Lutherum Lutheri quod in Catholicos sæpe proiecerat, vicissim in ora Lutheri se statutorum, Dei iusto iudicio, regebat. Fecit tamen mutus metus Osiandri ac Lutheri, vt viuo Luthero & Osiander se ab illo, & hic ab Osiandro publice carpendo abstineret, etsi causas sibi graues dedissent. Mortuo vero Luthero, prædicantes ceteros, vt vulpes & lepores Osiander contempsit, & suum virus peruicaciter effudit, quæ propter cum is Anno 1548 Interim*

Cæsarium

a Vid. Gasp. Vlenberg. caus. 9. & Vita Osiandri cap. 1. num. 3. b Ita exponit Vlenberg loc. cit. c Vid. Staph. fol. 364. d Schlusſelburg in hæresi Osiandri. psal. 46. Vlenberg. Vita Osiandri. cap. 1. n. 4. e Schlusſelburg. pag. 94. l. cit. Kemnitius pag. 91. Vlenberg. eius Vita. cap. 1. n. 4.

Cesarium in Comitibus Augustanis approbatum aspernaretur Norimberga fugatus in Borussia ad Ducem Albertum, cui iam ante virus Luthericum Norimbergæ afflarat, confugit, & Regio monte Professor Theologiæ ac pastor constitutus est, ubi inter alios Ioannem Funcium Chronologum eruditum & alios in suas partes; demum per hos & principem traduxit; ac Fridericum Staphylum tunc Lutheranum & principis Confiliarium, aduersarium nactus, ei occasionem dedit ad Catholicæ Ecclesiæ suam reuertendi. Hic enim se Osiandro cum alijs aliquot Viris opposuit. (a) Atque hunc in modum infelix Noui huius Prophetæ doctrinam Albertus Prussæ Dux approbavit, adeoque omnes qui ei contradicerent, finibus eiecit. Initio quidem concordia tentata fuit, sed frustra, quo priuatam quique sententiam afferret, nec in iustitiæ diffinitione conuenirent. Melancthonem & car. V Vitebergenses cum Osiandro in arenam quidem traxit Staphylus, sed Melancthon languide & veluti declinans congressus est; Osiander ferociter. Vnde Zelotis Lutheranis non parum displicuit, & quidam etiam ad Osiandrum defecerunt. Nam Bientius &c. Sententiam eius de iustificatione quodam modo probare videbatur, (b) dicens, non sine causa ab Osiandro statui, essentiali iustitiam Dei habitantibus in nobis, & nos ad bonum excitantibus, nostram esse iustificationem. Nec ab hac sententia Schmidelonus abhorreret visus est; quamuis V Vitebergenses Theologi pronunciant: Nihil in S. scriptura à se reperi; quod cum Osiandri doctrina conueniat. Magnas sane turbas in Lutherana Ecclesia excitauit Osiander; quem etiam nonnulli ferunt sermonis cum diabolo habuisse commercium, adeo vero ab initio propalata hæresis sua timidus euasit, aut ferociter visus est, ut nunquam in publicum prodiret, quin sub veste armageltaret, tam in Scholæ quam Ecclesiæ Cathedra. Ceterum in medio cursu, dum cum aduersarijs luctatur, & recens natam hæresin stabilire ac propagat Anno 1552. mense Octobri tactus apoplexia repente concidit, & post durum agonem 17. Octobris animam luctantem exhalauit, sine vilo penitentia signo natus annos 55. sepultus in alieno Sepulchro, ex quo tamen rursus extractus obscuro loco & qui ex memoria hominū abiit, est defossus. (c) Palladius miserabiliter mortuum scribit, & à Deo loquendi facultate ante mortem priuatum. Sed reliquos nunc persequamur, breuiter sciamen, ac leui, quod dicitur, brachio, nisi forte ad-

co insignis alicuius vel stultitia vel prauitas occurrat, ut longiorem aliquantò explanationem requirere videatur. Ut enim in virtute laudis & honoris; sic infamiz in vitijs certi sunt gradus.

DE PLVRIBVS NEFANDIS HÆRETICIS, qui regiones Septentrionales multiplices veneno infecerunt.

CAPIT. XV.

ARGVMENTVM.

- I. De Augustiniano Stancariano, & Musculano.
- II. De Adamitis & Orebitis.
- III. De Sabbatharijs & Clancularijs.
- IV. De Davidistis, seu Davidis Georgij sectatoribus.
- V. De Mennonistis, Deistis, & Antitrinitarijs.
- VI. De Michaele Serueto Hispano.
- VII. Dictum Erasmi, & quid Trinitarij de ipso dicant.
- VIII. Lutherani & Calvinista mutuo se accusant.

INTEREA dum pleraque regiones Septentrionibus obiectæ; religionum diuersitate fluctuant, & plerique noua audaciâ, quasi Ecclesia sub ferulam ad ipsos alphabetarios remissa, nouas interpretationes ac nouas doctrinæ formulas comminiscuntur, & non minus Prophetam, non minus Spiritus Sancti, quam Lutherum, Melancthonem, &c. quisque participem, & ad Mundum noua Euangelij luce collustrandum missum se iactant; complures aliæ hæreses non minus nouæ, sed multo magis ineptæ ac ridiculæ passim emerferunt. Inter alias, Augustinianorum secta in Bohemia exorta, vel potius renouata fuit; quæ ab Augustino Boemo dicta. (d) præterquam quod cum veteribus Hussitis & recentibus Anabaptistis dogmata quædam communia habet, asserit cælum & infernum

a Act. 13. b Vid. Epist. Bren. anno 1551. V Viteberge impressam. Smidel. in lib. cont. long. Catal. Vid. Hofium fol. 537. & Martin. Chemnitij iudicium de Osiandro. c Vlenberg in fine Vita eius. d Anasomia Eccl. Cathol. in Catal. Sectarum. Lindanus. Rescius.